

MOWI ASA
Postboks 4102 Sandviken
5835 BERGEN

Trondheim, 15.10.2025

Deres ref.:
Roar Størseth

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/4343

Saksbehandler:
Monica Ekli, 73199219

Revidert rapport etter tilsyn – MOWI Jøsnøya – lakselakteriet – 12.05.2025

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn 12.05.2025 hos MOWI ASA (virksomhetsnummer: 964 118 191) sitt lakselakteri på Jøsnøya. Inspeksjonsrapport nr. 2025.248.I.SFTL.

Rapporten ble opprinnelig sendt ut 01.07.2025, men er nå revidert med en oppdatert tabell 1 og endring av beskrivelsen under avvik 1.

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet
- Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i del 2.

Statsforvalteren avdekket avvik som dere må rette snarest

Statsforvalteren avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Bedriften overskrider grenseverdiene for utslipp for flere komponenter
- Avvik 2: Bedriftens risikovurderinger har mangler

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Vi ser alvorlig på avvik 1.

MOWI ASA må snarest rette opp avvik. Dere må sende Statsforvalteren en skriftlig tilbakemelding, med en tidfestet handlingsplan for hvordan avvikene er eller skal bli rettet, **innen 29.08.2025**.

Dere kan bli ilagt tvangsmulkt for ikke å rette avvik

Statsforvalteren varsler at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt dersom vi ikke har mottatt en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik 1 er rettet **innen 31.12.2025**.

Dere må betale gebyr

MOWI ASA må betale et gebyr på 51 900 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til sftlpost@statsforvalteren.no. Merk svaret med **saksnummer 2021/1343** og lokalitet MOWI Jøsnøya.

Del 2: Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Bedriften overskrider grenseverdiene for utslipp for flere komponenter

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelsen etter forurensningsloven, datert 31.01.2024, punkt 3.1.1 Utslipp fra punktkilder

Beskrivelse av krav

I tillatelsen punkt 3.1.1 er det satt grenseverdier for utslipp av ulike komponenter, med krav om målinger. Grenseverdiene går fram av tabell 2 i tillatelsen:

Tabell 2 Grenseverdier for utslipp av komponenter med krav om målinger, og andre komponenter uten grenseverdier, men med krav om målinger, jf. punkt 10.2

Kilde	Komponent	Utslippsgrenser			Prøvetakingsfrekvens
		Korttidsgrense* mg/l Midlingstid: døgn	Langtidsgrense tonn Midlingstid: år	Spesifikt utslipp (kg/tonn produsert)	Representative prøver ved produksjon i anlegget
Prosessavløpsvann	KOF	100	57	0,65	Hver 14 dag
	TSS	50	29	0,32	Hver 14 dag
	Totalt nitrogen***	20	12	0,13	Hver 14 dag
	Totalt fosfor	2,0	1,1	0,01	Hver 14 dag
	Komponent	Utslippsgrense			
	pH	6-8			Månedlig
	Komponent uten grenseverdier (med krav om målinger)				
	TOC				Hver 14 dag
	Vannmengde**				Kontinuerlig
	Temperatur**				Hver 14 dag

* Grenseverdiene gjelder ikke ved opp – og nedkjøring, lekkasjer, funksjonsfeil på anlegget, plutselig driftsstans eller ved nedleggelse av virksomheten, forutsatt at pliktene til å redusere forurensning så langt som mulig, forebyggende vedlikehold og tiltakspunkt er overholdt (jf. vilkår 2.3, 2.5 og 2.6).

** Temperatur og vannforbruk skal registreres i forbindelse med uttak av prøver.

*** Korttidsgrensen er 30 mg/l som døgnmiddelverdi dersom reduksjonseffektiviteten av totalt nitrogen \geq 80% som et årgjennomsnitt eller som et gjennomsnitt for produksjonsperioden, jf. BAT 12.

Konsentrasjonsgrensene gjelder for uforynnnet avløpsvann.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Egenkontrollrapporten for 2024 viste at MOWI avd. Jøsnøya hadde større utslipp enn grenseverdiene i tillatelsen, for alle parameterne; SS, P, N og KOF.

Under tilsynet kom det fram at bedriften også i 2025 overskrider grenseverdiene for SS, N og KOF i prosessavløpsvannet.

Etter at første versjon av inspeksjonsrapporten ble sendt MOWI, har bedriften sendt oss oppdaterte utslippstall, som inkluderer måleusikkerhet. Statsforvalteren har nå revidert tabell 1, i tråd med informasjonen fra MOWI:

Tabell 1 Oppdatert tabell over utslippsdata fra MOWIs lakseslakteri på Jøsnøya. Prøver merket i rødt overskrider utslippsgrenseverdiene. Prøver merket i gult er prøver som kan være innenfor grenseverdien, hvis man tar høyde for måleusikkerheten. *Prøver merket med stjerne har fram til 26.02.2025 blitt analysert som ferskvannsprøver i stedet for sjøvannsprøver, mens prøvene f.o.m. 26.02.2025 skal være korrekt analysert.

Komponent	TSS (mg/l) suspendert stoff	N (mg/l) totalt nitrogen	KOF (mg/l) kjemisk oksygenforbruk	P (mg/l) Totalt fosfor
Grenseverdi	50 mg/l	20 mg/l	100 mg/l	2,0 mg/l
Prøvetaking dato:				
15.01.2025	210	40	510*	1,4
05.02.2025	57 ±8,5	21 ± 4,2	420*	0,85
12.02.2025	350	46	590*	1
26.02.2025	260	23 ± 4,6	410	0,6
12.03.2025	42	27	410	0,51
26.03.2025	340	29	460	1,2
09.04.2025	240	23 ± 4,6	450	0,53

Bedriften har informert om at de ikke oppnår tilstrekkelig rensegrad for nitrogen til å bli omfattet av fotnoten i BAT-AEL, BAT 12, som beskrevet med tre stjerner (***) i tabell 2 i tillatelsen.

Avvik 2: Bedriftens risikovurderinger har mangler

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelsen etter forurensningsloven, punkt 2.7
- Forurensningsforskriften kap. 18, § 18-4
- Internkontrollforskriften § 5, andre ledd, punkt 6

Beskrivelse av krav

Tillatelsen, punkt 2.7 Internkontroll:

«Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til akutt forurensning følger av punkt 12.1.»

Forurensningsforskriften § 18-4 Miljørisiko (tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall):

«Den som er ansvarlig for lagringen og tilknyttede aktiviteter, skal sørge for at miljørisikoen forbundet med lagringen av farlige kjemikalier og farlig avfall analyseres.

Miljørisikoanalysen skal omfatte alle forhold ved tanklagringen i virksomheten, så som tanker, tilknyttet utstyr, installasjoner, aktiviteter/operasjoner og eventuelle eksterne påvirkninger, som kan medføre fare for forurensning til vann, grunn og luft. Miljørisikoanalysen skal også omfatte en vurdering av sårbarheten til miljøet som kan bli berørt av forurensning fra tanklagringen. Den ansvarlige for lagringen skal sørge for at det settes akseptkriterier for hva som er forsvarlig miljørisiko og både sannsynlighet og konsekvens for miljøet skal vurderes og vektlegges. Miljørisikoen som er avdekket i miljørisikoanalysen skal deretter vurderes opp mot disse akseptkriteriene. Miljørisikovurderingen skal evalueres minst en gang i året og om nødvendig oppdateres. Ved endrede lagringsforhold eller andre endringer som kan påvirke miljørisiko, skal miljørisikoanalysen revideres.»

Internkontrollforskriften § 5, andre ledd, punkt 6:

Internkontroll innebærer at virksomheten blant annet «skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.» Dette skal dokumenteres skriftlig.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Bedriften har risikovurdert flere områder, men mangler skriftlige risikovurdering av bl.a.:

- Utslipp fra vasking av DAF-tank og holdesløyfe (for desinfeksjon)
- Kapasitet på buffertank for prosessvann før rensing (se også BAT 11)
 - Bedriften informerte om mulig overbelastning av renseanlegg i enkelte perioder (f.eks. siste påslipp for dagen, fra båt og fabrikk)
- Effekten av støtutslipp (f.eks. fra siste påslipp for dagen, fra båt og fabrikk)
- Lagring av farlig avfall i ulåst container
- Installering av flere rør i oppsamlingsarrangementet/muren i tankparken, som drenerer regnvann og eventuelle lekkasjer til prosessavløpsvannet (før rensing) (se også BAT 7 d)
 - Tankparken omfatter flere tanker, der en maursyretank på 30 000 m³ er omfattet av forurensningsforskriften kap. 18 om tanklagring av farlige kjemikalier
 - Bedriften informerte om at rørene blir stengt manuelt ved behov, for å hindre at eventuelle lekkasjer fra tankparken kommer inn til renseanlegget
 - Regnvann fra oppsamlingsarrangementet går inn i prosessavløpsvannet før rensing

Noen av risikovurderingene er mangelfulle, f.eks.:

- Hendelser med ulik sannsynlighet og konsekvens vurderes i noen tilfeller samlet, og gir et uriktig bilde av risikoen i anlegget
 - f.eks. overutslipp sammen med andre hendelser
- Overutslipp har blitt vurdert til grønn, som betyr «ingen tiltak nødvendig», selv om bedriften har overutslipp av flere komponenter, og må sette inn flere tiltak for å kunne overholde grenseverdiene for utslipp.

Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Statsforvalteren varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt dersom vi ikke har mottatt en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik listet nedenfor er rettet **innen 31.12.2025**.

Tvangsmulktene vil være følgende engangsbeløp:

- Avvik 1 – overskridelse av utslippsgrenseverdi for suspendert stoff (TSS): kr 500 000,-
 - Korttidsgrense (mg/l): kr 250 000,-
 - Langtidsgrense (tonn/år): kr 250 000,-
- Avvik1 – overskridelse av grenseverdi for totalt nitrogen: kr 500 000,-
 - Korttidsgrense (mg/l): kr 250 000,-
 - Langtidsgrense (tonn/år): kr 250 000,-
- Avvik 1 – overskridelse av utslippsgrenseverdi for KOF/TOC*: kr 500 000,-
 - Korttidsgrense (mg/l): kr 250 000,-
 - Langtidsgrense (tonn/år): kr 250 000,-

*Statsforvalteren vurderer å endre utslippsparemetere fra KOF til TOC. Bedriften vil motta varsel om dette i et eget brev.

Dere vil få et nytt brev med eventuelt vedtak om tvangsmulkt. I vedtaket vil MOWI ASA få **frist til 31.12.2025** med å sende oss en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at avvik er rettet. Hvis avvikene ikke er rettet, og/eller vi ikke får denne tilbakemeldingen innen den vedtatte fristen, vil tvangsmulkten påløpe.

Tvangsmulkten vil bli gitt med hjemmel i forurensningsloven § 73.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren velger i denne saken å varsle vedtak om tvangsmulkt for å sikre at avviket rettes innen fristen.

MOWI fikk 16.01.2024 avslag fra Miljødirektoratet på søknad om unntak fra BAT-AEL for det nye lakseslakteriet/-foredlingsanlegget på Jøsnøya. Bedriften informerte Statsforvalteren på e-post 17.01.2024 om at MOWI Jøsnøya ville innfri BAT-AEL, og ba om at søknaden om etablering av anlegget ble behandlet under den forutsetningen.

Med bakgrunn i denne informasjonen, ga Statsforvalteren 31.01.2024 tillatelse til etablering av anlegget, blant annet med vilkår om at grenseverdiene i BAT-AEL skulle innfris, jf. tillatelsen punkt 3.1.1, tabell 2.

Statsforvalteren har i tillegg satt de øvre grenseverdiene i BAT-AEL som utslippsgrenseverdier, noe som skulle være lettere å oppnå enn nedre grenseverdi.

Bedriften har ikke klart å overholde utslippsgrenseverdiene for verken nitrogen, suspendert stoff eller kjemisk oksygenforbruk. Dette ser Statsforvalteren alvorlig på.

Tvangsmulktens størrelse er satt ut fra en skjønnsmessig vurdering av viktigheten av å få rettet avviket og hva det vil koste å gjennomføre tiltak. Det er også tatt hensyn til alvorligheten i saken.

Dere har anledning til å kommentere

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren **innen to uker** etter at denne rapporten er mottatt.

Vedtak om gebyr

Statsforvalteren vedtar at MOWI ASA må betale et gebyr på 51 900 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet, og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Statsforvalteren er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr på e-post 22.04.2025 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage på gebyret

Dere har rett til å klage på vedtaket. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Statsforvalteren innen tre uker etter at dere mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48. Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av MOWI ASA sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Statsforvalterens risikobaserte tilsyn.

Fra Statsforvalteren deltok

- Monica Ekli
- May Brit Myrholt Gorseth
- Anette Pettersen

Kontaktperson hos MOWI avd. Jøsnøya

- Roar Størseth

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende MOWI ASA ble kontrollert under tilsynet:

- Lakseslakteriet og -foredlingsanlegget på Jøsnøya (MOWI avd. Jøsnøya)

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert:

- Utslipp til vann
- Tanklagring (delvis)
- Produksjonsramme
- Internkontroll
- Avfall

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Del 4: Annen informasjon

Dere har anledning til å kommentere på rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Statsforvalteren **innen to uker** etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via Statsforvalterens postjournal på einnsyn.no, i tråd med offentlighetsloven, samt på nettstedet www.norskeutslipp.no.

Hilsen

Marit Lorvik (e.f.)
underdirektør
Klima- og miljøavdelingen

Monica Ekli
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Hitra kommune